GHEORGHE MOLDOVANU
Academia de Studii Economice din Moldova (Chişinău)

SPRE UN MODEL INTEGRAT AL POLITICII ŞI PLANIFICĂRII LINGVISTICE

1. Introducere

Articolul de faţă aduce în discuţie un subiect pe cât de actual şi controversat, pe atât de delicat şi sensibil – politica şi planificarea lingvistică. Deşi fenomenele în cauză sunt bine cunoscute în istoria civilizaţiei umane (Kahane & Kahane 1988), cercetările teoretice în domeniul dat n-au atins încă nivelul de dezvoltare necesar care ar permite delimitarea cu precizie a unui model teoretico-metodologic al politicii şi planificării lingvistice, lipsa de unanimitate printre specialişti generând o anumită confuzie atât printre cercetători, printre factorii de decizie de diferite niveluri, cât şi în sânul societăţii civile în ansamblu, ca beneficiar al inovaţiei lingvistice planificate. Una din soluţiile posibile pentru depăşirea acestui impas teoretic şi conceptual rezidă în abordarea integrativă a fenomenului dat, abordare care constituie obiectul demersului nostru investigativ. Din această perspectivă, articolul nostru are drept scop să ofere un model integrat al politicii şi planificării lingvistice prezentând o viziune întregită asupra intervenţiei conştiente şi voluntare a societăţii asupra limbii (limbilor).

În grila de lectură pe care o propunem discursul cu privire la limbă ca fenomen social (Whitney 1901; Meillet 1921; Saussure 1962), dezvoltat şi modificat ulterior de părinţii fondatori ai sociolingvisticii (Labov 1972; Hymes 1974; Gumperz & Hymes 1986), se construieşte, datorită multor teze convergente, pe postulatul care a marcat o cotitură radicală în creşterea utilităţii sociale a limbii, postulat conform căruia schimbările intervenite în structura şi funcţionarea limbilor sunt determinate şi/sau activizate de factori de natură socială. Cu alte cuvinte, schimbările intervenite în structura şi funcţionarea limbii sunt concepute prin prisma schimbărilor contextului social al funcţionării acesteia, adică a rolului pe care îl joacă forţele sociale în evoluţia limbii (Hudson 2003).

În acest sens, apariţia sociolingvisticii anunţa, premonitoriu, o reconsiderare a paradoxului saussurian cu privire la imposibilitatea intervenţiei din exterior asupra limbii, fatalismul lingvistic nemaifiind singurul principiu de cercetare al evoluţiei limbii. Orientarea pansocială a schimbării lingvistice înglobează toate nivelurile limbii: ortografia, gramatica, terminologia etc., postulatul dat găsindu-şi confirmare în experienţa acumulată, în timp şi spaţiu, de omenire referitoare la modalităţile de utilizare şi de promovare a limbii ca mijloc principal şi universal de comunicare, *alias* în politica şi planificarea lingvistică.

2. Modele de politică şi planificare lingvistică

Cercetătorii care se interesează de politica şi planificarea lingvistică au încercat să opereze o distincţie între două tipuri de activităţi întreprinse de societate în cadrul domeniului dat: pe de o parte, acţiunile orientate spre schimbarea structurii

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

limbii *per se,* iar, pe de altă parte, acţiunile care vizează schimbarea mediului de utilizare a limbii. Totalitatea măsurilor axate pe modificarea structurii limbii alcătuiesc planificarea corpusului, iar ansamblul de acţiuni centrate asupra amenajării contextului social al funcţionării limbii a căpătat denumirea de planificarea statutului (Kloss 1969, Haugen 1983).

Deşi, în scopuri teoretice şi didactice, o atare diferenţiere a acţiunilor de politică şi planificare lingvistică pare să fie posibilă şi, în mare măsură, justificată, în practică este imposibil să se facă o distincţie netă între ele, fără riscul inerent al unei abordări simpliste a domeniului în cauză. Faptul se explică prin existenţa unei relaţii de interdependenţă între structura limbii şi funcţionarea ei, astfel încât orice schimbare în structura limbii implică, neapărat, o schimbare a mediului social de utilizare a acesteia şi, invers, orice modificare a contextului social al funcţionării limbii atrage după sine o schimbare a structurii acesteia.

Din momentul apariţiei conceptului de politică şi planificare lingvistică până în prezent, au fost întreprinse numeroase tentative (Haugen 1966; Fishman 1974; Jernudd 1982; Neustupný 1987) de a defini şi prezenta un model descriptiv al acţiunilor care s-ar înscrie în cadrul domeniului dat. Pentru o prezentare cât mai exhaustivă a cadrului teoretic şi metodologic al politicii şi planificării lingvistice, vom analiza, în cele ce urmează, trei modele de descriere a fenomenului care ne interesează, propuse de E. Haugen (Haugen 1983), R. Cooper (Cooper 1989) şi H. Haarmann (Haarmann 1990). În opinia noastră, aceste modele se află în raport de complementaritate şi constituie, luate împreună, cel mai amplu cadru de descriere a fenomenului în cauză.

2.1. Modelul lui E. Haugen

Ţinând cont de opiniile diverşilor cercetători privind problematica în cauză, E. Haugen (Haugen 1983, p. 275) a încorporat într-o schemă generală cele mai importante componente ale planificării lingvistice. Modelul dat a fost, ulterior, completat de R. Kaplan şi R. Baldauf, Jr. (Kaplan & Baldauf, Jr. 1997, p. 29) prin adăugirea punctului 4.c referitor la difuzarea limbii pe scară internaţională (a se vedea *Tabelul 1*).

După cum se vede în tabelul de mai jos, acţiunile întreprinse în cadrul politicii şi planificării lingvistice pot fi canalizate fie asupra societăţii, fie asupra limbii ca atare. Acţiunile centrate pe contextul social (planificarea statutului) înglobează ansamblul deciziilor pe care urmează să le adopte societatea în privinţa selectării limbii (limbilor), precum şi a celor legate de promovarea şi difuzarea limbii (limbilor) în cauză. Măsurile axate pe limba (limbile) propriu-zisă (propriu-zise), *alias* planificarea corpusului, reprezintă totalitatea deciziilor lingvistice care urmează a fi adoptate în vederea normalizării şi modernizării limbii (limbilor) în societate. Modelul elaborat de E. Haugen conţine, de asemenea, informaţii privind politica de schimbare a formei lingvistice (procedurile de normare), precum şi a funcţiei (cultivarea şi predarea limbii).

Deşi acţiunile menţionate *supra* se înscriu în cadrul general al politicii şi planificării lingvistice, în anumite situaţii concrete, este posibil sau chiar necesar a se omite unele dintre ele ca fiind superflue. Astfel, pentru politica şi planificarea lingvistică din Republica Moldova normarea limbii române nu constituie o măsură necesară, întrucât varianta modernă a limbii române literare, al cărei fundament a fost pus de Şcoala Ardeleană (1780), s-a cristalizat pe parcursul secolului al XIX-lea, finalizându-se către anul 1880 (Bochman 1992, p. 103-107).

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

	Politica lingvistică privind forma Form (policy planning)	**Politica lingvistică privind funcţia Function (language cultivation)**
Planificarea statutului Society (status planning)	1. Selectarea limbii (limbilor) (Selection of norms) a) identificarea problemei (problem identification) b) distribuirea limbii (limbilor) (allocation of norms)	3. Implementarea (Implementation) a) măsuri de corecţie (correction procedures) b) evaluarea (evaluation)
Planificarea corpusului Language (corpus planning)	2. Standardizarea (Codification) a) grafiei (graphisation) b) normelor gramaticale (grammatication) c) lexicului (lexication)	4. Modernizarea vocabularului şi perfecţionarea stilului (Elaboration) a) modernizarea terminologică (terminological) b) perfecţionarea stilului (stylistic development) c) difuzarea pe scară internaţională (internationalisation)

Tabelul 1. Modelul planificării lingvistice elaborat de E. Haugen (adaptat de autor *apud* Haugen 1983, p. 275 şi Kaplan & Baldauf 1997, p. 29).

Întrucât limba română a evoluat în albia ei firească din România, revenirea, în 1989, la grafia latină a constituit o măsură extrem de importantă şi suficientă pentru funcţionarea normală a limbii române în Republica Moldova. Bineînţeles că revenirea la veşmântul firesc al limbii române din acest spaţiu a necesitat o serie întreagă de măsuri de cultivare a scrisului în grafie latină, un rol important revenindu-i sistemului de învăţământ şi mijloacelor de informare în masă.

Dimpotrivă, pentru renaşterea limbii găgăuze, ameninţată de dispariţie în perioada sovietică (Menz 2003, p. 143-155), a fost necesar să se recurgă la totalitatea acţiunilor posibile atât pentru promovarea statutului (atribuirea statutului de limbă co-oficială în Gagauz-Yeri, stabilirea domeniilor de utilizare, promovarea şi difuzarea prin sistemul de învăţământ etc.), cât şi pentru revitalizarea corpusului (trecerea la grafia latină, elaborarea noului alfabet şi a ortografiei, stabilirea normelor gramaticale, îmbogăţirea vocabularului, elaborarea dicţionarelor, perfecţionarea stilului etc.) limbii în cauză.

În conformitate cu modelul lui E. Haugen, politica şi planificarea lingvistică are drept punct de plecare decizia politică cu privire la amenajarea statutului limbii (limbilor) în contact, deşi modelul prezentat mai sus nu scoate această decizie în prim plan. De aceea, în *Figura 1,* este prezentată o versiune modificată de autorul acestei lucrări a modelului în cauză, care reflectă caracterul ciclic al politicii şi planificării lingvistice.

În opinia noastră, versiunea ciclică are avantajul de a accentua, prin structura sa, caracterul dinamic al domeniului care ne preocupă, ilustrând distincţia între etapa de planificare a corpusului limbii (forma) şi cea de planificare a statutului limbii (funcţia). În afară de aceasta, pe lângă etapele principale, ea încorporează, inclusiv, etapele intermediare (formă/funcţie) ale procesului în cauză. Însă utilitatea şi aspectul novator al modelului ciclic constă în faptul că acest model pune în lumina pivotul central al planificării lingvistice – politica lingvistică – care reprezintă etapă decisivă în raport cu cele patru etape periferice, descrise de E. Haugen, servind drept element de referinţă pentru acestea din urmă.

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

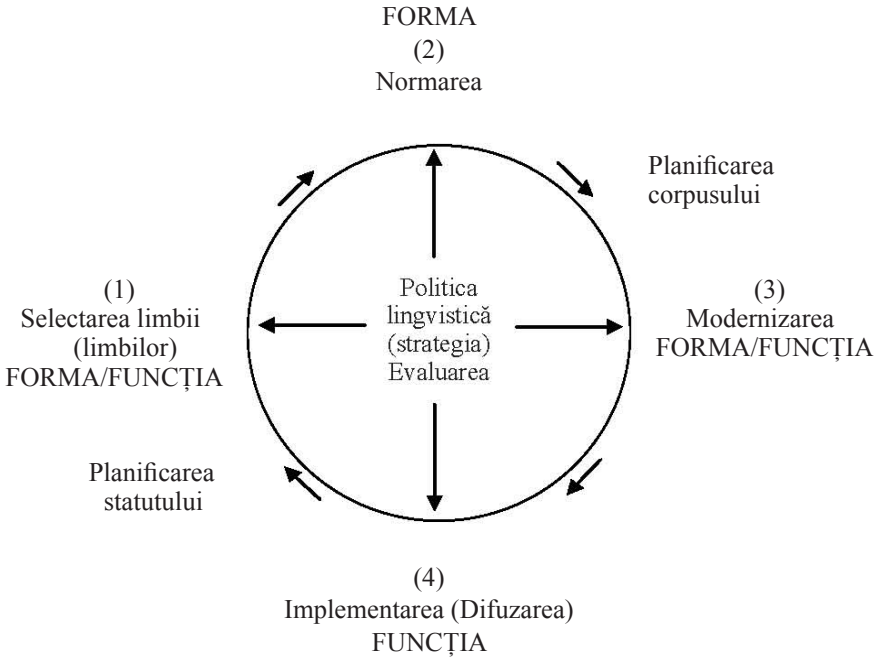

Figura 1. Modelul ciclic al politicii şi planificării lingvistice

Situată în plin centru al modelului ciclic, politica lingvistică înglobează elaborarea strategiei şi monitorizarea procesului de implementare a planificării lingvistice, asigurând astfel o relaţie inversă (feed-back) care serveşte drept bază de date pentru evaluarea şi corectarea fiecăreia dintre etapele periferice ale procesului ciclic.

2.2. Modelul lui R. Cooper

Să examinăm, în continuare, modelul de studiere a politicii şi planificării lingvistice propus de R. Cooper (Cooper 1989, p. 98). Prin analogie cu alte discipline, considerând succesiv planificarea lingvistică ca (1) managementul inovaţiei; (2) un compartiment al marketingului; (3) un instrument de dobândire şi menţinere a puterii şi (4) un caz particular al teoriei deciziei (Cooper 1989, p. 58-98), autorul a elaborat un model de analiză a politicii şi planificării lingvistice care înglobează opt componente[1] (a se vedea figura 3.2). După cum reiese din modelul prezentat în pagina următoare, pe lângă planificarea statutului şi planificarea corpusului limbii, politica şi planificarea lingvistică include, în opinia lui R. Cooper, încă o componentă importantă şi anume **planificarea achiziţiei** inovaţiei lingvistice de către populaţie (acquisition planning).

[1] Modelul propus de R. Cooper este conceput pe baza unor întrebări generale care, în opinia autorului, au relevanţă pentru politica şi planificarea lingvistică, precum (I) what actors, (II) what behaviours, (III) which people, (IV) for what ends, (V) under what conditions, (VI) by what means, (VII) through what decision making process şi (VIII) with what effect.

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

Vorbind despre scopurile şi funcţiile inovaţiei lingvistice, R. Cooper (Cooper 1989, p. 99-121) preia şi analizează, în mod detaliat, cele 10 funcţii enumerate de W. Stewart (Stewart 1968, p. 540-541), pe care o limbă (varietate) le poate îndeplini în societate şi anume: (1) limbă oficială (official function); (2) limbă regională (provincial function); (3) *lingua franca* (wider communication function); (4) limbă internaţională (international function); (5) limbă vorbită în împrejurimea capitalei unui stat (capital function); (6) limbă vernaculară (group function); (7) limbă de instruire (educational function); (8) limbă ca obiect de studiu în şcoli (school subject function); (9) limbă literară (literacy function) şi (10) limbă de cult (religious function).

Pentru o tipologie cât mai completă, este util să adăugăm la ele şi funcţia de limbă de lucru (working language**)** (Kloss 1968, p. 80), noţiune mai puţin răspândită în literatura de specialitate, deşi ea reflectă o realitate lingvistică concretă. Limba de lucru se opune, într-un anumit sens, limbii oficiale. În unele cazuri, una şi aceeaşi limbă îndeplineşte funcţiile de limbă oficială şi limbă de lucru, în alte cazuri, limba oficială poate să nu aibă şi statut de limbă de lucru. Astfel, limbile oficiale ale Naţiunilor Unite sunt engleza, franceza, spaniola, rusa, chineza şi araba, însă doar engleza şi franceza sunt limbi de lucru. Invers, la Consiliul Europei doar franceza şi engleza au statut de limbă oficială, însă, de la caz la caz, şi alte limbi pot fi utilizate în calitate de limbi de lucru (germana, italiana, rusa).

În opinia noastră, includerea acestei componente în paradigma de cercetare şi descriere a politicii şi planificării lingvistice este justificată, cel puţin, din două motive. În primul rând, politica şi planificarea lingvistică este orientată, în mare măsură, spre difuzarea limbii, *alias* spre extinderea domeniilor de funcţionare a acesteia şi majorarea numărului de vorbitori care folosesc limba în cauză. Este evident că acţiunile orientate spre extinderea domeniilor de funcţionare se înscriu perfect în planificarea statutului, pe când activităţile axate pe majorarea numărului de utilizatori – vorbitori, scriitori, persoane bilingve care au o competenţă parţială (pasivă) în limba dată etc. – nu pot fi încorporate în această componentă.

În al doilea rând, există o interdependenţă, pe de o parte, între schimbările prevăzute în cadrul planificării statutului şi corpusului limbii şi, pe de altă parte, numărul de locutori care utilizează limba în cauză, astfel încât inovaţia planificată la nivelul funcţiei şi formei lingvistice, în acelaşi timp, afectează şi este afectată de numărul de vorbitori ai limbii. Cu alte cuvinte, numărul de vorbitori ai unei limbi se majorează odată cu extinderea domeniilor de utilizare a acesteia şi viceversa. La rândul său, majorarea sau micşorarea numărului de locutori ai unei limbi poate avea drept consecinţă modificarea statutului acesteia în societate. Din această perspectivă, planificarea însuşirii limbii trebuie să fie inclusă în politica şi planificarea lingvistică alături de planificarea statutului şi planificarea corpusului.

I	Actorii politicii şi planificării lingvistice (factori de decizie, persoane influente, oponenţi ai puterii etc.);	
II.	Caracteristica inovaţiei (schimbării) planificate:	
	A	Caracteristicile structurale (lingvistice) ale schimbării preconizate (omogenitate, similitudine cu formele deja cunoscute etc.);
	B	Scopurile/funcţiile inovaţiei planificate (schimbarea statutului şi a corpusului limbii: standardizarea, modernizarea şi perfecţionarea limbii);
	C	Gradul scontat de acceptare a schimbării planificate de către populaţie (identificarea inovaţiei, evaluarea acesteia, competenţa şi frecvenţa de utilizare a inovaţiei);

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

III.	Publicul vizat:		
	A.	Tipologia publicului-ţintă (organizaţii, instituţii, persoane fizice etc.);	
	B.	Posibilitatea publicului-ţintă de a însuşi inovaţia planificată;	
	C.	Motivaţiile publicului-ţintă de a însuşi şi utiliza inovaţia planificată;	
	D.	Motivaţiile publicului ţintă de a respinge inovaţia planificată.	
IV.	Obiectivele:		
	A.	Explicite (modificarea comportamentului lingvistic);	
	B.	Implicite/latente (modificarea comportamentului nonlingvistic, satisfacerea intereselor);	
V.	Factorii care determină şi/sau influenţează politica şi planificarea lingvistică:		
	A.	Situaţionali (evenimente aleatorii, imprevizibile);	
	B.	Structurali (relativ stabili):	
		1.	politici (forma de guvernare);
		2.	economici (economie de piaţă, economie dirijistă etc.);
		3.	sociali/demografici/ecologici (structura populaţiei, rata natalităţii, migraţiunea, gradul de urbanizare, resursele naturale, condiţiile climaterice etc.).
	C.	Culturali:	
		1.	normele sociale;
		2.	uzanţele culturale;
		3.	socializarea factorilor de decizie.
	D.	Ambientali (influenţa din exterior asupra sistemului);	
	E.	Informaţionali (date necesare pentru adoptarea deciziilor adecvate).	
VI.	Mijloacele de promovare a inovaţiei (legale, autoritare, de convingere etc.);		
VII.	Procedurile decizionale:		
	A.	Elaborarea strategiei;	
	B.	Elaborarea tacticii.	
VIII.	Impactul (consecinţele) inovaţiei planificate.		

Figura 3.2. Modelul planificării lingvistice elaborat de R. Cooper (adaptat de autor apud Cooper 1989, p. 98).

2.3. Modelul lui H. Haarmann

O altă completare importantă a modelului de studiere a politicii şi planificării lingvistice, propus de E. Haugen, a fost efectuată de H. Haarmann (Haarmann 1990). Autorul a sugerat introducerea unei noi componente caracteristice domeniului în cauză şi anume: planificarea prestigiului (a se vedea *tabelul 2*.).

În opinia lui H. Haarmann (Haarmann 1990, p. 120-121), acţiunile legate de planificarea statutului, planificarea corpusului şi planificarea achiziţiei limbii[1] reprezintă activităţi productive, în timp ce planificarea prestigiului se înscrie în categoria activităţilor receptive (apreciative), influenţând, pe de o parte, modul în care sunt implementate măsurile de planificare a statutului şi corpusului limbii de către actorii politicii şi planificării lingvistice, iar, pe altă parte, modul în care acţiunile respective sunt acceptate de populaţie, *alias* atitudinile destinatarilor politicii şi planificării lingvistice faţă de inovaţie.

[1] H. Haarmann nu face direct referinţă la planificarea achiziţiei limbii, noţiune întâlnită în literatura de specialitate sub denumirea de „acquisition planning" (Cooper 1989) sau „language-in-education planning" (Baldauf & Kaplan 2003), întrucât această componentă a fost subsumată, în modelul lui E. Haugen, în componenta *implementarea statutului* (status planning).

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

Componentele politicii şi planificării lingvistice	**Planificarea lingvistică**		**Implementarea măsurilor de politică şi planificare lingvistică**	
	Activităţile guvernului	Activităţile instituţiilor quasi-guvernamentale	Activităţile grupurilor de persoane	Activităţile persoanelor fizice
I. Planificarea statutului	4.1	3.1	2.1	1.1
II. Planificarea prestigiului	↑ Promovarea oficială ↓	↑ ↑ Promovarea instituţională ↓ ↓	↑ Promovarea de către grupurile de presiune ↓	Promovarea de către persoanele fizice
III. Planificarea corpusului	4.2	3.2	2.2	1.2
		Nivelul 3	Nivelul 2	Nivelul 1

Maximală — Efecienţa impactului organizaţional — Minimală

Tabelul 2. Modelul planificării lingvistice elaborat de H. Haarmann (adaptat de autor *apud* Haarmann 1990, p. 120-121).

Cu alte cuvinte, planificarea statutului, planificarea corpusului şi planificarea achiziţiei limbii îşi găseşte manifestare în acţiuni reale, asemănătoare cu activităţile planificării sociale şi/sau economice, pe când planificarea prestigiului implică modificarea atitudinilor populaţiei faţă de limbă, necesitând o manipulare emoţională (Ager 2005).

După cum se vede din tabel, planificarea prestigiului poate emana de la (1) guvern, (2) organisme şi instituţii quasi-guvernamentale (agenţii), (3) grupuri de persoane şi chiar (4) persoane fizice. În alţi termeni, planificarea prestigiului are loc atât la nivel micro-, meso-, cât şi macrosociolingvistic, eficienţă impactului organizaţional fiind diferită la diferite niveluri.

2.4. Modelul integrat al politicii şi planificării lingvistice

Compararea celor trei modele de descriere şi cercetare a politicii şi planificării lingvistice ne permite să conchidem că domeniul şi disciplina în cauză înglobează patru componente strâns legate între ele, precum (1) planificarea statutului, (2) planificarea corpusului, (3) planificarea achiziţiei (însuşirii) şi (4) planificarea prestigiului limbii. Aceste componente pot fi stipulate în mod explicit sau pot decurge implicit din declaraţii generale de intenţie (Schiffman 1996; Eggington 2002), iar obiectivele urmărite de actorii politicii şi planificării lingvistice se referă fie la structura limbii *per se* (the form of the language), fie la modul de implementare a acesteia (cultivation planning).

În *Tabelul 3* este prezentat un model integrat care reflectă cea mai amplă viziune a specialiştilor privind politica şi planificarea lingvistică în condiţiile actuale. Conturând acest

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

	Componentele politicii şi planificării lingvistice	1. Planificarea formei	2. Planificarea funcţiei
Activităţi productive	I. Planificarea statutului limbii (Statut social)	Decretarea statutului: limbă oficială, limbă naţională, limbă minoritară etc.	Planificarea statutului: renaşterea (regenerarea) limbii, promovarea limbii aflate în uz etc.
	II. Planificarea corpusului limbii (Structura limbii *per se*)	Standardizarea: grafiei, normelor ortografice, normelor gramaticale, lexicului etc.	Modernizarea corpusului limbii: modernizarea lexicului, perfecţionarea stilului, purificarea, uniformizarea terminologiei, difuzarea pe scară internaţională etc.
	III. Planificarea achiziţiei (însuşirii limbii)	Elaborarea politicii educaţionale: accesul la educaţie, pregătirea cadrelor didactice, politica curriculară, strategii de instruire etc.	Planificarea achiziţiei (însuşirii limbii): limba maternă, limba secundă, limba (limbile) străină (străine).
Activităţi receptive	IV. Planificarea prestigiului limbii (Imaginea)	Promovarea limbii: promovare oficială, promovare instituţională etc.	Intelectualizarea limbii: limbaj ştiinţific, limbaj profesional, limbaj diplomatic, limbaj artistic etc.

Tabelul 3. Modelul integrat al politicii şi planificării lingvistice

cadru teoretic şi metodologic al politicii şi planificării lingvistice, suntem perfect conştienţi de faptul că el reprezintă, mai degrabă, un model didactic care poate fi utilizat în scopuri explicative, realităţile concrete ale vieţii cotidiene fiind mult mai complicate şi mai puţin clare.

Din acest punct de vedere, nu este întâmplător faptul că atât politicienii, cât şi practicienii domeniului în cauză, deseori, nu sunt în măsură să identifice şi să formuleze cu claritate obiectivele concrete ale acţiunilor preconizate, să elaboreze strategia şi tactica atingerii acestor obiective. Înglobând în sine nu numai planificarea corpusului şi planificarea statutului limbii (modelul clasic), dar, de asemenea, planificarea achiziţiei şi planificarea prestigiului limbii, modelul integrat contribuie la conturarea şi redefinirea mai precisă a cadrului conceptual şi metodologic al politicii şi planificării lingvistice, ţinând cont de cele mai recente realizări ale sociolingvisticii. Includerea planificării achiziţiei, în calitate de componentă independentă a politicii şi planificării lingvistice, este necesară în măsura în care schimbarea lingvistică presupune extinderea sau restrângerea domeniilor de funcţionare a limbii, fapt care contribuie la majorarea sau micşorarea numărului de vorbitori ai limbii şi, prin urmare, la modificarea statutului acesteia. La rândul ei, utilitatea completării modelului clasic prin adăugirea planificării prestigiului limbii este justificată de componenta emoţională a politicii şi planificării lingvistice: în calitate de componentă apreciativă, planificarea prestigiului contribuie la implementarea componentelor productive ale politicii şi planificării lingvistice, care îşi găsesc manifestare în acţiuni reale.

În această configuraţie, modelul integrat al politicii şi planificării lingvistice poate servi drept document de referinţă nu numai pentru factorii de decizie şi responsabilii de conceperea şi implementarea politicii şi planificării lingvistice,

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

dar şi pentru beneficiarii acesteia. Cât priveşte versiunea ciclică a modelului clasic propusă în lucrare, ea are avantajul de a pune în lumină pivotul central al planificării lingvistice – politica lingvistică – care serveşte drept punct de plecare şi reprezintă etapa decisivă pentru celelalte etape. Plasată în plin centru al modelului ciclic, politica lingvistică include elaborarea strategiei şi monitorizarea procesului de implementare a acţiunilor de planificare lingvistică, asigurând astfel relaţia inversă care serveşte drept bază de date pentru evaluare şi măsurile de corecţie.

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE

1. D. Ager, *Image and Prestige Planning*. In Current Issues in Language Planning, Clevedon: Multilingual Matters, 2005, vol. 6, no. 1, p. 1-43.

2. K. Bochmann, *La formation du roumain standard: Conditions sociolinguistiques*. In Sociolinguistica, 1992, no. 6, p. 100-107.

3. R. Cooper, *Language Planning and Social Change*, Cambridge: Cambridge University Press and New York: Cambridge University Press, 1989, 216 p.

4. W. Eggington, *Unplanned Language Planning*. In R. Kaplan (ed.), Oxford Handbook of Applied Linguistics, Oxford: Oxford University Press, 2002, p. 404-415.

5. J. Fishman, (ed.), *Advances in Language Planning,* The Hague: Mouton, 1974, 585 p.

6. J. Gumperz, D. Hymes (eds), *Directions in Sociolinguistics. The Ethnography of Communication,* 2nd edition, Oxford: Basil Blackwell, 1986, 598 p.

7. H. Haarmann, *Language Planning in the Light of a General Theory of Language: A Methodological Framework.* In International Journal of the Sociology of Language, Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 1990, vol. 86, p. 103-126.

8. E. Haugen, *Language Conflict and Language Planning. The Case of Modern Norwegian*, Cambridge: (Mass.), Harvard University Press, 1966, 393 p.

9. E. Haugen, *The Implementation of Corpus Planning: Theory and Practice*. In J. Cobarrubias and J. Fishman. (eds.), Progress in Language Planning: International Perspectives, Berlin, New York: Mouton Publishers, 1983, p. 269-289.

10. A. Hudson, *Toward the Systematic Study of Diglossia***.** In C. Paulston Bratt and R. Tucker, (eds), Sociolinguistics, U.K: Blackwell Publishing, 2003, p. 366-376.

11. B. Jernudd, *Language Planning as a Focus for Language Correction*. In Language Planning Newsletter, 1982, vol. 8, no. 4, p. 1-3.

12. H. Kahane and R. Kahane, *Language Spread and Language Policy: the Prototype of Greek and Latin*. In P. Lowenberg, (ed.), Language Spread and Language Policy: Issues, Implications and Case Studies. Washington, DC: Georgetown University Press, 1988, p. 16-24.

13. R. Kaplan and R. Jr. Baldauf, *Language Planning from Practice to Theory*, Clevedon – Philadelphia – Toronto – Sydney – Johannesbourg: Multilingual Matters, 1997, 403 p.

14. R. Kaplan and R. Jr. Baldauf, *Language Planning in Singapore*. In R. Kaplan and R. Jr. Baldauf, Language and Language-in-Education Planning in the Pacific Basin, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2003, p. 123-142.

15. H. Kloss, *Notes Concerning a Language-nation Typology*. In J. Fishman, Ch. Ferguson and J. Das Gupta, (eds), Language Problems of Developing Nations, New-York – London – Sidney – Toronto: John Wiley and sons inc., 1968, p. 69-85.

16. H. Kloss, *Research Possibilities on Group Bilingualism*: A Report, Québec: International Centre for Research on Bilingualism, 1969, 94 p.

17. W. Labov, *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1972, 337 p.

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)

18. A. Meillet, *Linguistique historique et linguistique générale, Tome I*, Paris: Champion, 1921, 335 p.

19. A. Menz, *Endangered Turkic Languages: The Case of Gagauz*. In M. Janse, and S. Tol, (eds), Language Death and Language Maintenance. Theoretical, Practical and Descriptive Approaches, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2003, p. 143-155.

20. J. Neustupný, *Towards a Paradigm in Language Planning*. In U. Singh, and R. Srivastava, (eds), Perspectives in Language Planning, Calcutta: Mithila Darshan, 1987, p. 1-10.

21. F. de Saussure, *Cours de linguistique générale*, publié par Ch. Bally, A. Séchéhaye et A. Riedlinger, Genève: Droz, 1962, 331 p.

22. H. Schiffman, *Linguistic Culture and Language Policy*, London and New York: Routledge, 1996, 351 p.

23. W. Stewart, *A Sociolinguistic Typology for Describing National Multilingualism*. In J. Fishman, (ed.), Readings in the Sociology of Language, The Hague, Paris: Mouton, 1968, p. 531-545.

24. W. Whitney, *Language and the Study of Language; Twelve Lectures on the Principles of Linguistic Science,* New York: Scribner's 1901, 505 p.

BDD-A25957 © 2009 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 18.119.131.72 (2024-04-20 10:38:07 UTC)